

LJUDSKI GLAS

Glasiło „Kmetško-delavske zveze“

Izhaja vsako sredo in stane za vse leto 72 K, za pol leta 36 K, za četrt leta 18 K, na mesec 6 K; posamezna številka 2 K. — V inostranstvu razmeroma več.

Vse dopise in pošiljatve za uredništvo in upravništvo „Ljudski glas“, kakor tudi za tajništvo K. D. Z. pošiljajte frankirane na naslov: Ljubljana, poštni predal 168. Poštne proste so le reklamacije. Ustmena poročila: v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6/1.

Gerent in gerentski sosveti.

Po mnogih občinah še vedno ne poslujejo odbori, izvoljeni od ljudstva. Pod raznimi pretekami se zavlačuje potrditev volitev, v nekaterih občinah so bile volitve že tudi razveljavljene, vendar se vlada ne briga niti toliko, da bi razpisala nove volitve. Stranke mešetarjijo med seboj, vlada vsak čas demisionira, pa se zopet pobota in pri tem mešetarjenju stoji vse lepo pri starem neredu. Občine pa so gospodarska telesa, ki ne morejo čakati na milost od zgoraj, ampak morajo živeti, morajo izvrševati svoje naloge. Dokler gre le za koristi, se stari župani in gerenti že še „žrtvujejo“, ko je pa treba delati in nositi odgovornost, takrat pa odrečejo in — zahtevajo sosvetov, ki naj prevzamejo vso odgovornost. Tako se vračamo v stare čase, kakor da bi trajala vojna še naprej.

Naša stranka je bila in bo proti vsem izjemnim napravam. Gerent in njegov sosvet sta imenovana od zgoraj, nimata torej zupanja ljudstva in ne tvorita samoupravnega odbora. Tudi če se stranke med seboj sporazumejo in imenujejo svoje zastopnike po ključu svoje moči — ne pomeni to sporazuma občanarjev, temveč le sporazum neodgovornih strankarskih odbornikov. Posebno pa velja to za tiste občine, ki nimajo odborov vsled uničenja komunističnih mandatov. Če so vzeli komunistom pravico do organizacije, ali jim hočejo vzeti tudi volilno pravico? Ali naj se o gerentskem sosvetu dogovarjajo samo nekomunistične stranke? Ali nimajo komunisti pravice povedati vsaj, katera izmed teh jim je manj neljuba? Tega pa ne morejo drugače, nego potom volitev.

Torej je tudi na ta način dokazano, da ni bilo prav rabiti nasilje. Zagata je jasna prav tako, kakor da vlada s protikomunističnimi ukrepi ni izboljšala valute. Nobena zmeta se ne da zdraviti z nasiljem, vse je treba premagati idejno?

Da torej naša stranka gerentskih sosvetov nikjer ne bo priznala, posebno pa ne tam, kjer del volilcev niti udeležen ne more biti, to je razumljivo. Toda ponekod so stare odbornike že prisilili udeleževati se sej, prisilili bodo tudi člane gerentskih sosvetov, ker proletarijat nima denarja, da bi plačeval krute globe. Tam naj naši zastopniki takoj pri prvi seji podajo izjavo, v kateri naj jasno povedo, da ne smatrajo gerentskih sosvetov za upravičene odločevati v zadevah samoupravnih občin, da odklanjajo vsako odgovornost in da zahtevajo v imenu svojih pristavev čimprejšnjih novih volitev.

Dajte nam naš vsakdanji kruh...

(K vprašanju viničarjev.)

Na naši severni meji živi v najbednejšem stanju okoli 30.000 viničarjev in njih svojcev. Celo leto so se trudili — danes so vinogradi

goli — viničarji se pripravljajo bosí in raztrgani na selitev. Vinogradniki spravljajo tisočake za z neplačanim trudom pridobljeno, dobro prodano bogato letino. Ob viaski kapljici se v hotelih radujejo oni, ki imajo denar. Nihče od teh pa ne misli na gladajoče viničarje.

Ko je pred dobrim poldrugim letom naša Kmečka-delavska zveza započela akcijo za pomoč viničarjem, tedaj so planile pokoncu vse stranke, vpile, kričale, prirejale shode in hotele reševati viničarje. Vedeli smo, da je vsaka njih izrečena beseda in zapisan stavek laž. Nikdar pa si nismo mogli misliti, da bodo vse te stranke tako brezbrizno prešle rešitev viničarskega vprašanja in ga celo zavestno onemogočile, kakor je to storila Samostojna kmečka stranka in nje organi, v prvi vrsti minister Pucelj.

Tudi klerikalci so rešitev zavlačevali in nosijo danes sokrivo na bednem položaju viničarjev. Takrat, ko so bili na vladi, niso za viničarje, kakor zdaj Ravnikar, ničesar storili.

Vršla se je zopet v Mariboru anketa, ki je ponovno soglasno sklenila na predlog naših zastopnikov, da se nujno reši to vprašanje, in v soglasju z vsemi zastopniki se je naprosila vlada, da pomaga trenutno temu ljudstvu z živili, čevlji in obleko. Na molodovanja in na razne spomenice z naše strani je vlada dovolila 40 tisoč kron podpore, K 40.000 za 30.000 viničarjev, torej vsakemu 1 krono 33 vinarjev! Lepa podpora! V tistem času, ko za viničarje ni bilo denarja, je kupila vlada z ministrom Puceljem z milijoni peščico muslimanskih poslancev, da so glasovali za vlado in njeno u-tavo.

Ko se je končno predložil izdelani viničarski red in načrt za bolniško zavarovanje ministru Kukovcu, da ga uveljavi, ga načelnik SKS minister Pucelj ni hotel podpisati, češ da daje viničarjem premalo! Dejstvo pa je, da minister Pucelj ni hotel podpisati viničarskega reda, ker je videl v njem tudi pravice viničarjev in dolžnosti vinogradnikov. Pucelj je z mesarsko brezvestnostjo prečrtal izboljšanje viničarjem in je glavni krivec današnjega položaja. Minister s takim socialnim naziranjem ne spada v vlado, ampak na zatožno klop in ž njim vsi oni, ki so igrali z našim slovenskim ljudstvom dvojno igro, to je samostojna in klerikalna stranka in zavezniki Samostojnežev, demokratje!

Slovenske gorice je pokril sneg. V kočah zmrzujejo danes viničarji, v neštetihih slučajih ne morejo njih otroci v šole, v par dneh se prično — selitve! Ali razumete vi moške na vladi, vi mogočnejši v Ljubljani in Belgradu, kaj je viničarska selitev?

Gospod pokrajinski namestnik! Pojdite in videli boste nekaj drugega, nego so vam predstavljale tiste našemljene deputacije ob Vašem prihodu. Vidili boste viničarske selitve: pogrebne izprevoze živih mrličev, onega slovenskega naroda, ki umira na severni meji!

Trgovca Z. iz Celja je pridelal letos 72 polovnjakov vina. Polovnjak ima 300 litrov, torej $72 \times 300 l = 21.600$ litrov. Ker je vino letos izredno dobro, ga prodaja po 30 K

liter, in znaša izkupiček 648.000 K. Njegovi vinogradi se nahajajo na Črešnjecju pri Frankolovem. — In veste, koliko so dobili viničarji, ki so mu to bogastvo pridelali poleg običajne, ne dobre hrane na dan: po 4 krone. In danes ti viničarji ne morejo poslati svojih otrok v šolo, ker jim ne morejo kupiti — najpotrebnejšega.

Na tisoče še imamo teh slučajev od vinogradnikov, pričenši pri škofu Napotniku in končavši pri „trdnjavah“ narodne in politične veličine Brenčičev, Petovarjev in drugih takih velmož!

Bede ne vidi nihče in glas proletarca je glas vpijočega v puščavi, geslo naših vladnih krogov pa je: kolikor tisočev imaš, toliko veljaš.

Končamo za danes in pozivamo vlado v imenu vseh teh trpinov: Stori svojo dolžnost in daj svojim državljanom vsakdanjega kruha!

Sever.

Zaupnikom in članom kovinarske organizacije na Jesenicah, Javorniku in Dobravi.

(Dopis, ki naj ga čitajo tudi podrugod.)

Za nami je mezdni boj in stari mezdni sistem, radi katerega smo si šest mesecev belili glave in debatirali, kako ga odpravimo, da se vsaj deloma zadovoljimo. Častno smo izšli iz tega boja, to se nam mora priznati. Škodoželjni, ki so mislili, da bo konec kovinarske organizacije, ako se odpravi vsa zastarela, prirastla mezdna komedija, niso dosegli svojega namena. Led je torej prebit in vsi omahljivci še danes žive, dasi so mislili, da bo konec sveta, ako se uredijo plače malo bolj pošteno, malo bolj po delu, ne le po potrebi. Priznajmo si pa, da bi bilo še marsikaj drugače, če bi vsak, ki je član, vsaj približno storil svojo dolžnost kot prostovoljec-vojak v boju med delom in kapitalom. Posameznik kot celota, vsi smo enako odgovorni! No, morda kdo porече — saj imamo zaupnike, ti vedo vse in morajo vse tudi tako urediti, da bo za nas prav. Toda, ne tako. Vsi moramo misliti in tudi delati, pa ne, da le zaupnik uboga in vse stori, kar mu je v moči, temveč tudi članstvo mora ubogati svoje zaupnike, ako hočemo v celoti imeti dobre uspehe. Napake nas učijo, popravljajmo jih, da ne bodo zastarele. Pojdimo s podvojenim zanimanjem na delo in marsikaj se bo še preuredilo. Zaletavati pa se ne smemo samo na eno stran in pozabljati na drugo. Priznajmo si, da nam vsem primanjkuje še mnogo, mnogo na duševni izobrazbi.

Ali vas, sodrugi in sodružice, ne stresa mraz, če pomislite na zanamce, ki bodo isto kakor dandanes še mi, morali uživati grenki, pičli kruh modernega kapitalističnega suženjstva? Ali se vam ne krči srce, ko vidite vsak dan starce in starke — onemogle in izčrpane — izrabljene in pognane v bedo na stara leta, obsojene na smrt s počasnim

hiranje gladovanja? Samo malo se ozrite, ne spite, ne iščite tragedij, ker takih, kakršne se dogajajo med našimi vrstami, ne boste našli nikjer...

Vse jadikovanje, obupovanje, pomanjkanje itd., vse to doživimo gotovo, če se ne bomo znali uveljaviti, povspeti na višjo stopnjo izobrazbe, vzgajati čvrste **razredno zavedne proletarce vsepovsod, neustrašene, značajne?** Sledimo vsepovsod vsem našim izobrazevalnim institucijam, izpopolnjujmo, gradimo organizacije — prodreti moramo na svitlo!

Sodrug! zaupniki, ali vam ni neprijetno, če vam podjetnik ali njegov hlapec našteva vse in prav znanstveno, kaj ga vse ovira in tlači, da ne more ubogemu delavstvu pomagati, dasi se mu smili?... Jadikuje in pripoveduje o številkah, tarna, da bi se vsaka stara žena razjokala nad „Dobrim gospodom“. Ni vam prijetno, kaj ne da, ako mu ne znate stvarno odgovarjati na vse trike. Torej, neprijetno je to — gotovo!

Zaupnik pa ne zastopa interese delavstva le pri podjetniku — ta ima svoje hlapce na vseh instancah, zato je dolžnost, da se zaupniki izpopolnjujejo in uveljavljajo vsepovsod, da si v vseh strokah prisvajajo potrebno izobrazbo, študirajo kapitalistični družabni sistem, njega moderni aparat in s tem spoznanjem odpirajo oči vsem, ki še tavajo v temi.

Kako pa to doseči? Misliti je treba, resne volje je treba! Debatiraj, čitaj socialistične časopise in brošure, čitaj **zgodovino**, zasleduj dnevne dogodke v našem delavskem časopisu, zanimaj se in zdravo kritiziraj! Dokazal boš lahko z besedo, vzgajal lahko teoretično in praktično in vsi ti bodo sledili. Uspehov pa bomo deležni vsi v celoti, ako storimo svojo **dolžnost dosledno**.

Vsi veste, da z jadikovanjem ne dosežemo nič. Kapitalistična družba nima usmiljenja, treba bo — in čas je, da se streznimo! Pojdimo in popravimo, kar ni pravilno — ne spimo, vzdramimo se, ne pustimo cepit naših vrst še nadalje. Kdor pa še čaka na čudeže — pa naj — pustite ga, da se iztrezni, ali pa naj čudežno pogine...

Ne z navdušenjem, s čistim prepričanjem se strnimo na vseh poljih in gotovi smo si zmage vsepovsod — korak za korakom!

Sodrug! in sodružice! Dosti dolgo smo razmišljevali. Neizkušeni, nevedni smo bili, pripoznajmo to, še je čas, ne pustimo se več begati!

Politična organizacija je glava vsem organizacijam in brez politične organizacije nam ne bo mogoče **izvojevati neodvisnost — svobodo proletarijata!**

V postojanke, kdor čuti in se zaveda!

Kovinar.

Iz stranke.

Socialistična nesebičnost. Neki sodrug, ki plačuje progresivni strankin davek že skoro poldrugeto leto, je plačal te dni stranki tudi posebni progresivni davek od zapuščine, ki jo je

Zob: (24. nadaljevanje.)

Socializem in vera.

Modrovanje navadnega človeka.

Ne bili bi revčki! Kajti vsi proletarci, vsi tlačani in zatirani delavci čutijo v svojem srcu zavest skupnosti z vsemi enakimi in bi gotovo tvorili enotno bojno črto proti vsem zatiralcem, če bi imeli zaupanje, da jih srečnejši sodrug v odločilnem boju ne bodo zapustili. Ti, ki se oddružuješ, ti, ki gledaš na še večje reveže nego si sam, od zgoraj dol in se preriš navzgor brez njih, ker se bojiš, da bi ti bili za napoto, ti, ki misliš v svoji zmešani glavi, da boš sam prej prišel do cilja, ti, da, ti si tisti, ki razbijaš proletarsko slogo, pa čeprav vedno in povsod priporočaš slogaštvo. Kajti proletarsko zaupanje razbijaš, brez zaupanja pa je vsaka sloga samo prazna beseda.

Krščanska trojica: vera, upanje in ljubezen velja tudi za socializem. Predvsem je treba vere, da je socializem dosegljiv. Potem je, treba upanja in zaupanja, da hočejo z nami vred delati za socializem tudi

prejel. Plačal je 1% prejetega zneska. Kakor vidimo, se misel družabne skupnosti v socialističnem zmislu prav lepo razvija. Posnemajte!

Vse organizacije prosimo, da pospešijo svoje zbirke na pomoč

gladujočim ruskim nesrečnežem.

Čeprav je beda tudi pri nas, vendar bo vsaj kako malenkost vsak lahko utrpe, kdor ve, kaj je glad. Sicer je pa potrebno ob takih prilikah tudi razširjati zmisel za solidarnost, tudi naše ljudstvo moramo že enkrat navaditi nanjo. Če vam kdo reče, da ga Rusi nič ne brigajo, ga opozorite na to, da tudi mi nismo med vojno prav nič brigali tistih, ki so nam pošiljali tupatam kak prigrizek vsaj za šolske otroke in bolnike. Pa so se vendar spomnili na nas, čeprav nas niso niti poznali, samo slišali so o nas, da stradamo. Pa nismo stradali tako strašno, kakor zdaj stradajo naši bratje na Ruskem. Zna se pa kaj podobnega zopet pripetiti, saj nikdar ne vemo, kaj nas čaka. Kdo se bo takrat spomnil na nas lažje kakor tisti, ki bodo vedeli, da smo jih tudi mi poznali v nesreči?

Kadarkoli se naješ, se spomni, da umirajo na Ruskem stotisoči od lakote in strašnih nalezljivih bolezni, ki spremljajo lakoto...

Št. Pavel pri Preboldu. V skladu s pozivom naše centrale, da vsi člani in somišljeniki kar najbolj pomagajo gladujoči Rusiji, poziva tudi odbor goranje krajevne organizacije vse svoje člane, da se odzovejo s prispevki našim zaupnikom, ki bodo pobirali od hiše do hiše. Naša človečanska dolžnost je pomagati bednim množicam Rusije. Sami smo trpini, toda pomagajmo še večjim trpinom od nas!

(Op. ur.: Posnemajte!)

Odbor

Zidani most. Krajevna organizacija KDZ naznanja, da bo sprejemal odbor članarino za nadaljne mesece od 15. septembra dalje. Ker moramo do 5. decembra poslati obračun centrali, pričakujemo, da bo do 30. novembra izvršil vsak član svojo dolžnost.

Odbor.

Sodrug! v Nemški Avstriji so odločni nasprotniki komunizma. Obenem pravijo naši narodnjakarji, da so avstrijski socialisti sovražniki Slovanov. Dalje vemo, da je v Nemški Avstriji draginja in beda, da je strah in groza. Vendar so nemškoavstrijski sodrug! že do 15. septembra, torej v poldrugem mesecu, nabrali za pomoč Rusiji 14 in pol milijona kron! V naših kronah znaša to poldrug! milijon kron ali 75.000 kg pšenične moke, dočim smo mi za brate Ruse nabrali 500 kg. Ali nas res ni prav nič sram?

Dopisi.

V Štorah je bil kapitalizem že od nekdaj bolj nasilen nego drugod. Ljudstvo je slovensko, kapitalisti pa Nemci. V Avstriji so tlačili delavce kakor so hoteli, proti „slovenskim psom“ je bilo vse dovoljeno. V Jugoslaviji so bili spočetka bolj ponižni, ker so se bali kazati nemške rožičke, zdaj je pa greben že zopet zrasel, ker vidijo, da zatira vlada le tiste Nemce, ki nič nimajo, da pa pušča popolnoma pri miru nemške bogataše in njih podrepanike. Poskrbeli bomo,

drugi in da bomo torej dosegli svoj cilj. Če imamo tako vero in tako upanje, bomo imeli tudi tisto ljubezen, ki je za dosego cilja potrebna prav tako kakor vera in upanje.

Le tega ne sme nihče misliti, da je dovolj imeti ljubezen na jeziku. Tudi tista takozvana srčna ljubezen, ki jo čutijo mladi navdušeni zaljubljeni, tudi tista ni nič vredna, če ne preide v dejanja. Tista prazna srčanost, ki človeka nekam vleče, da sam ne ve kam, tista je zapeljala že mnogo ljudi v prepad. Kdor ljubi brez razloga, bo o prvi priliki razočaranja obupal.

Socialna ljubezen ne sme biti taka — pa tudi krščanska ljubezen ni imela biti taka. Ljubezen do bližnjega zahteva, da priznaš svojem bližnjemu iste pravice, kakršne zahtevaš zase, da pri izpolnjevanju dolžnosti ne zahtevaš od njega več nego sam izvršuješ, da pri pogreških ne sodiš bližnjega ostreje nego samega sebe. Če se držiš tega načela, se ti bo zdela razumljiva tudi Jezusova zahteva po ljubezni do sovražnikov. Judje so Samaritance sovražili tako, kakor sovražijo naši narodnjakarji n. pr. Nemce. Iz tega so-

da se to izpremeni! Če se uspešno borujemo proti domačim izkoriščevalcem, se bomo znali ubraniti tudi tujih — „nemški valpet“ bo moral izginiti! Štorani! Držite se svojih organizacij, čitajte naše časopise, dopisujte vanje!

Popotnik.

Ormož. Kako tepe zlata šiba revno ljudstvo vidimo tudi pri nas. Ljudstvo pa spi in prenaša udarec za udarcem. Tako je potrto od vednih življenjskih grenkosti, da jih niti ne čuti ne! Občinske volitve je prespalo. Zda se bližajo nove volitve v agrarne odbore. Toda nihče se ne gane. Razumljivo pa je, da je to vseč županu, ki ima korist v tem, če se agrarna reforma ne izvrši. Kdo naj gleda, da se bodo veleposestva pravično razdelila? Revno ljudstvo bo dobilo zopet malo ali pa nič, kar je dobro za oči, za želodec pa ne! Kdo bo z revnim ljudstvom? Sedanji funkcionarji v občini gotovo ne. To nam potrjuje tudi sledeči slučaj. Dne 3. oktobra t. l. se je vršila v občini Hum licitacija posestva pokojnega Ivana Zidariča. Prišlo je precej ljudi, revnih in bogatih. Posestvo je bilo razdeljeno na zemljišča, ki obsegajo približno 20 do 30 arov. Vsakemu takemu delu je bila prvotno določena najemnina 200 K. Sedaj pa pride lakomnost, nevoščljivost in videla se je tudi revščina. Klici so se zaslišali: jaz dam 50 kron več, drugi 100, tretji 200, tako, da so prišli posamezni koščki zemlje do 1000, 1200, celo do 1300 K. Tu imamo zgled, zopet so dobili vse bogati ljudje, revno ljudstvo pa je moralo oditi prazno, ker ne more plačevati toliko najemnine. Ali ne bi bilo bolj pravično, če bi občina razdelila vsaj za prvotno ceno zemljo onim, ki je nimajo in ki jo res potrebujejo?

Zato uboga para, skupaj! En sam ne doseže ničesar, ne pustite se zapeljavati od meščanskih pripadnikov. Tudi žendariju lahko moško v obraz poveste, da ste člani Kmetko-delavske zveze, ki nima nobenih tajnosti. Združite se in zahtevajte svoje pravice. Prespali smo občinske volitve, zato se nam danes tako godi. Bodimo previdni vsaj za bodoče!

Ljubečna. V nedeljo dne 6. novembra se je vršil v Ljubečni pri Celju v gostilni g. Juterška dobro obiskan shod KDZ, na katerem je v splošno zadovoljnost poročal s. Čebular iz Celja.

Izvolil se je tudi novi odbor. Tega člani so z verno obljubil vztrajno delo za razširjenje socialističnih idej.

II koncu shoda se je oglasil k besedi sodrug Petrovič, učitelj v Ljubečni, kot občinski odbornik občine Škofja vas. Razlagal je navzočim o delovanju naših odbornikov. Omenil je tudi, kako ovirajo delo občinski odborniki nasprotnih strank pri vsakem poštenem predlogu, ki bi koristil občinstvu. Ljudstvo si bo že zapomnilo tudi tiste, ki danes ovirajo vsak napredek občinskega gospodarstva in jih bo pri prihodnjih volitvah, ko bodo prišli zopet beračit za mandat, kratkomalo odslovilo na vekomaj.

Zato, sodrug! ki čutite proletarsko, na delo za razširjenje socialističnih organizacij in zmaga bo gotova.

Jesenice. Dne 7. novembra smo spremljali na zadnji poti dolgoletnega člana sod. Lasnika, ki je bil zaposlen v žičarni. Bolehal je več

araštva izvirajo najrazličnejše krivice, kajti tistega Nemca, ki nam je napravil škodo, ne dobimo izlepa v roke, zato se maščujemo nad vsakim Nemcem, če le moremo, seveda tepemo na ta način le nedolžne. Pameten človek pa nemškega ljudstva ne bo sovražil, temveč bo poiskal vzroke tistih krivic, ki smo jih pretrpeli in našel, da je nemško ljudstvo v sled tistih krivic prav tako trpelo kakor naše. Kriva je bila tista gospoda, ki nas je z ognjem in mečem učila krščanstva, čeprav ga sama ni razumela. Učila nas ga je pa zato, ker je imela dobiček od tega, ker je v svoji lenobi dobro živela, ko so ji krščanski sužnji zastoj čisto delali in povrh še tej gospodi izkazali časti posvetnih in duhovnih „božjih namestnikov“.

Prava ljubezen zahteva, da bližnjega upoštevamo. Če se nam zdi, da dela proti nam, ne smemo takoj udariti po njem, temveč moramo premisliti in preudariti njegovo stališče, posebno potrebno je premisliti, kaj bi mi delali na njegovem mestu. Če bi mi delali na njegovem mestu, tako najdemo, da bi storili isto kakor on, potem ne smemo govoriti o njegovem so-

mesecev in je zapustil ženo in šestero nepre-
skrbljenih otrok. Gospod župnik iz Koroške
Bele ni hotel spremljati na poti pokojnika, ker
smo se udeležili pogreba društveniki strokovne
organizacije z vencem in godbo kovinarjev ter
pevskim društvom „Sava“. Mladi sinko pokoj-
nikov star 16 let je bil vprašan od gospoda
župnika, ako hoče, da bo ata pakopan krščansko,
naj se odstrani trakovi. Fant pa je odgovoril:
„Gospod, moj oče je spoštoval vse to, in s temi
znaki bo tudi na lastno željo pokopan.“ Gospod
župnik, presenečen ste bil nad mladim našim
vzgojencem, uvideli ste, da vera razredno za-
vednega proletarca k osvobojenju pod našim
geslom tudi ob smrti ne preneha.

O, da, da, tudi grobovi bodo še govorili!
Iskrena hvala godbenikom, kovinarjem, druš-
tvenikom pevskega društva „Sava“ in vsem spre-
mljevalcem, ker so vztrajali v tako slabem vremenu.
Iskrena hvala tudi sodruhu Paplerju iz žičarne,
ker je preskrbel za družino in zbral dvakratno
podporo za bedne zaostale. Iskrena hvala v
imenu družine tudi vsem darovalcem za svoto
878 K in tudi darovalcem za prejšnjo podporo.
Blag spomin nam ostane na pokojnika.

Politični pregled.

Ljubljana, dne 12. novembra 1921.

Kazmerje med svetovnimi velesilami je tako
napeto in svetovni mir tako ogrožen, da je bilo
v najnem interesu vsega sveta napraviti temu
konec. Da bi se stvar poravnala z orožjem, je
prenevarno in ima preveč pogubne posledice,
kakor je pokazala že zadnja svetovna vojna.
Zato se hočejo velesile pogoditi mirnim potom.
Sklicale so razorožitveno konferenco v Washing-
ton, ki je bila včeraj slovesno otvorjena. Otvo-
ril jo je predsednik zedinjenih držav Harding.
Konferenca bo imela namen potlačiti oborože-
vanje vseh držav in urediti sporna vprašanja
zlasti na daljnem vzhodu, ker se križajo intere-
si Amerike, Anglije, Japonske, Kine in tudi
Rusije. Pogoditi se ne bo lahko, ker udari tu
kapital ob kapital, ki bo izrabil vsa bojna do-
voljena in nedovoljena sredstva, da se udejstvi
za to ali ono državo.

Angleški kralj je imel te dni svoj prestolni
govor, kjer je govoril o položaju v Evropi in
izrazil, da je zadovoljen s položajem, ki ga za-
vzema v politiki Evrope Anglija. Anglija ima
pač zdravo valuto!

Pogajanja med angleško vlado in irskimi
sinfajnovci se nadaljujejo. Obe stranki stavljata
predloge in sta se sedaj sporazumeli na kratko
premijerje. Koliko dni bo trajalo?

V Severni Franciji se je končala stavka
tekstilnih delavcev, in sicer s popolnim uspehom
za delavce. S tem uspehom je francoski pro-
letariat zelo utrdil svoje stališče.

V Italiji, deželi lakote in zmag, se zopet
pobijajo. Vsak dan pride do spopadov med
socialisti in fašisti. Fašistom namreč srborita
kri ne da miru, kadar vedo, da jih ščiti —
državno orožje.

vraštvu, temveč moramo priznati njegovo te-
žavno stališče.

Ce smo našli, da so kmetijski izdelki pre-
dragi in da zato stradamo, ne smemo takoj
udariti po kmetu in reči, da nas odira. Ce
smo našli, da so predragi stroji, orodje, obleka
itd., ne smemo udariti takoj na delavca, ki
zahteva previsoke plače in draži s tem tisto,
česar potrebujemo. Socialna in krščanska
ljubezen (izberite, katero hočete!) obe zahte-
vata od nas, da presodimo, kaj je prav, da
najdemo pravi vzrok žalostnih razmer in da
potem temu vzroku napovemo odločen boj.
Pa ne samo napovedati, tudi izvršiti moramo
ta boj!

Zdaj smo pri glavnem razločku med so-
cialističnim in krščanskim naukom.

Socializem ne mara biti filozofičen nauk.
Z življenjem hoče ostati v tesni neposredni
zvezi. Lačnih ne mara nasititi s filozofijo,
žejnih ne namerava napojiti z obljubami,
nagih noče obleči z upanjem. Socializem
hoče biti gospodarski nauk, dati hoče vsa-
kemu po zasluženju in zahteva zato, da
upoštevava vsak vso družbo. Kmet mora meriti
svoje delo po istem merilu kakor industrijski

V Berlin je dospela medzvezniška repara-
cijska komisija, da se na licu mesta pouči o
razmerah in o plačilni zmožnosti Nemčije. Po
časopisju se širijo vesti, da se nahaja Nemčija
pred bankerotom. Ne bi bilo čudno, ko mora
rediti toliko tujih komisij!

Še v večji stiski je Avstrija. Polom v Nem-
čiji bi bil zanjo katastrofalnega pomena. Med
Ameriko in Avstrijo je bila sklenjena in odo-
brena mirovna pogodba. — Avstrija je dobila
od zavezniške komisije naročilo, naj zasede
Zapadno Madžarsko, razen onih krajev, v kate-
rih se bo vršilo ljudsko glasovanje, to je v
Šopronju.

Madžarski parlament je na zakonit način
odstavil Karla in Habsburžane z madžarskega
prestola. Sedaj se oglašajo različni kandidati
za prestol. Karla in njegovo soprogo pa so
pripeljali do Gibraltarja, kjer ga bodo varovali,
dokler ne najdejo zanj primerne prostora. Na
otoku Madeiri se ga branijo.

Na Češkem nameravajo zapleniti posestva
vsem onim osebam, ki so bile v zvezi s Kar-
lovim prevratnim poskusom.

Poljska si je zagotovila svoje zapadne meje
s češkoslovaško-poljsko pogodbo. Sedaj pa se
zapleta v spor s sovjetsko Rusijo. Državni pred-
stojnik Pilsudski preti, da odstopi. Fevdalno
plemstvo mu raste čez glavo. Očividno ima
vmes svoje roke antanta.

Ukrajinski kmetje se baje upirajo zoper
boljševike — tako pravijo poljaki. Ukrajinci
imajo pa največ vzroka upirati se proti Polja-
kom, ki jih tlačijo prav po „bratovsko“! Za
ukrajince namreč samoodločba narodov tudi ne
velja, razsekani so na tri države: Rusijo, Polj-
sko in Češkoslovaško.

Danes obhajamo obletnico, kar nas je Italija
ociganila z rapalskim „dogovorom“, kjer je
morala Jugoslavija poklekni pred italijanskimi
grofi.

V Beogradu zborujejo razni pododseki za-
konodajnega odseka. Razpravljali so o financah,
o izročitvah poslancev sodišču (med njimi tudi
Protiča), o delavskem zavarovanju (kjer so skle-
nili, da bodi med delodajalci in delavci pariteta),
o različnih obrtih in strokah in seveda tudi o
plačah ministrov na razpoloženju. Kakor znano,
trpe ministri na razpoloženju glad in pomanj-
kanje.

Med radikali in demokrati se baje srdit
boj radi razdelitve ministrskih stolčkov.

Pogajanja kapitalističnih krogov in trgovcev
o tem, kako naj se ozdravi naša valuta, so se-
veda brezuspešna. Minister Kumanudi, ki se je
vrnil iz Londona, nam je prinesel baje imenitno
posojilo. Pravijo, da je morala zastaviti Jugo-
slavija železnice, da jih bo tuji kapital izkori-
ščal. Država je prepustila neki angleški družbi
pravico, da izsleduje po Hrvatski in Slavoniji
petrolejske vrelece. Kmalu, kmalu bomo an-
gleška kolonija!

Ker je vrgla vlada v mobilizacijo naših čet
ogromne svote, hiti sedaj, da bi jih prištedila
drugod s tem, da ukinja najvažnejše ustanove
in urade.

delavec, prav tako morata pa tudi svoje za-
služke meriti. Ko bosta oba vedela, kako
delata in koliko zaslužita, bosta prijatelja,
kajti oba trpita prav enako, čeprav se včasih
povzdigujeata drug nad drugega, včasih pa
tarnata in se jezita drug na drugega. Ko
bosta izmerila, preštela in preračunala svoje
bolečine, bosta obenem našla tudi račune
kapitalistov, ki so krivi, da trpita oba. Našla
bosta, da bi ne bilo nič boljše, če pogine ta
ali oni kapitalist, kajti kriv ni niti ta, niti oni,
temveč kriv je kapitalistični sistem.
Ta pa je posledica tistega krščanskega nauka,
ki je tudi učil vero, upanje in ljubezen, a se
je zadovoljil s praznimi besedami, obljubami
in pričakovanjem posmrtnih čudežev, namesto
da bi bil učil ljudi meriti in računati.
Zadovoljil se je z navdušenjem sužnjem, na-
mesto da bi bil ljudi osvobodil medseboj-
nega sovraštva, izvirajočega iz nesporezum-
ljenja. „Blagor ubogim na duhu“ je učil,
socializem pa pravi, da ne more biti svo-
boden, kdor je neveden.

Kadar boš vedel, da te tvoj brat ne more
goljufati, takrat boš tega svojega brata
resnično ljubil!

Za obrtne nadaljevalne šole — ni denarja.
Za slepce in druge pohabljenice — ni denarja.
Za vdove in sirote — ni denarja. Za odpravo
bede sploh ni niti toliko denarja, da bi poiskali
bedo in ugotovili, odkod je in zakaj, zato bomo
ukinili vso socialno politiko in tudi ministrstvo
zanjo, samo toliko je ostalo še denarja, da
bomo vsem bivšim ministrom lahko do smrti
plačevali pokojnino, čeprav so bili samo pol
leta v službi.

Po večjih krajih je delavno ljudstvo demon-
striralo na mogočnih shodih zoper ukinjenje
ministrstva za socialno politiko. Ministrski sve-
bi pač storil mojstersko delo, če bi ukinil sat
mega sebe!

Tedenske vesti.

Vojno ministrstvo je odredilo demo-
bilizacijo. Lastniki konj, voz in opreme, ki
so dne 7., 8. in 9. novembra 1921 izročili svoje
konje, vozove in opremo vojaški upravi, se va-
bijo, da se takoj zglase pri Ljubljanskem voj-
nem okrogu, vojašnica vojvode Mišiča, da sprej-
mejo oddane predmete.

Olajšave delavcem pri vožnji na že-
leznih. Železniški minister je podpisal sklep,
s katerim se dovoljujejo olajšave delavcem na
vožnjo po državnih železnih in sicer 50%
za vožnje preko 100 km in če potuje najmanj
10 delavcev skupaj. Delavci se morajo pri
vožnji izkazati s potrdilom županstva, da potujejo
v svrhu, da si poiščejo delo.

Nove pošne znamke. Nove pošne
znamke za porto po 10, 30 in 50 para, po
1 in 2 dinarja so prišle v promet.

Uporaba starih živinskih potnih listov.
Finančno ministrstvo je dovolilo, da se smejo
do 1. januarja 1922 uporabljati še stari živinski
potni listi. Treba jih je pa dokolkovati do vred-
nosti po tarifni postavki 110 začasnega zakona
o državni trošarini, taksah in pristojbinah z dne
27. junija 1921 (Uradni list št. 100) in da ob-
lastvo kolke uniči in pristavi predpisano klavzulo.

Državna posredovalnica za delo. Pri
vseh podružnicah „Drž. posredovalnice za delo“
v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murski Soboti
je iskalo od 30. oktobra do 5. novembra 1921
dela 194 moških in 93 ženskih delavnih moči.
Delodajalci so pa iskali 220 moških in 62
ženskih delavnih moči. Posredovanj se je pa
izvršilo 172. Dela iščejo: pisarniške moči, ko-
vinarji, peki, mlinarji, mesarji, rudarji, trgovski
sotrudniki, prodajalke, strojniki, kurjači, dni-
narji, dninarice, sluga, natakarji, natakarice,
knjigovezi, sluškinje, vajenci, vajenke itd. V
delo se sprejmejo: mizarji, elektromonterji, čev-
ljari, krojači, zidarji, tesarji, kolarji, usnarji,
šteparice za čevlje, vzgojiteljice, kuharice, va-
jenci, vajenke itd.

Politične beležke.

Naš državni proračun za leto 1921/22
bo dne 20. t. m. predložen v svoji končni re-
dakciji narodni skupščini. Poročajo, da se je
v proračunu doseglo ravnotežje med dohodki in
izdatki. Razprave o proračunu v parlamentu
bodo vsekakor zelo zanimive.

Ženska volilna pravica. Za občinske
volitve na Primorskem imajo volilno pravico
tudi vdove in ločene žene, ki plačujejo direktni
davek. Voliti pa ne morejo same, ampak po
najbližjem moškem sorodniku. (Prav malo ženske
pravice, toda vendar nekaj.)

Novi volilni red za narodno skup-
ščino. Na seji ministrskega sveta dne 14. t.
m. je bil končno sprejet načrt za novi volilni
red za narodno skupščino.

Novi volilni zakon obsega tri važne izmene:
1. na vsakih 40.000 prebivalcev odpaše po en
mandat. 2. Mesto dosedanjega proporca, ki je
omejen na volilna okrožja, se uvaja novi pre-
poročni sistem, ki sklada okrožni propore z
državnim proporcem: Prva razdelitev mandatov
se bo izvršila po volilnih okrožjih. Ostanki, ki
ne dosežejo količnike, se ne bodo računali.
Ostanki se združijo pri drugem tajnem glaso-
vanju na državne liste, ki jo bo smela posta-
viti samo ona stranka, ki je pri glavnih volit-
vah dobila najmanj 20 mandatov. 3. Dosedanji
kvalificirani kandidati odpadejo. V Sloveniji osta-
nejo 3 volilna okrožja: Celje-Maribor, Ljub-
ljana-Novomesto in mesto Ljubljana. Na Hrva-

škem tvori vsaka župnija posebno volilno okrožje, v Srbiji okrog, v Bosni-Hercegovini vsako upravno okrožje, Dalmacija bo tvorila dve volilni okrožji, Črna gora z Boko Kotorsko eno, Vojvodina tri. V parlamentu se bo vršila debata, kjer bo govoril za vsako stranko po en govornik.

Gospodarstvo.

Državno posojilo v inozemstvu. Finančni minister dr. Kumanudi pride zopet v Belgrad. Dr. Kumanudi ni sklenil v Londonu glede posojila nič končnovoljavnega, pač pa se je pogajal na povratku s francoskim konzorcijem v Parizu in z ameriškim konzorcijem, ki je stavil ponudbe glede posojila. Pogoji angleških konzorcijev so bili nesprejemljivi, ameriški in francoski predlogi so pa mnogo boljši. Angleži nas za 200 milijonov niso hoteli kupiti. Prav poceni smo.

Celokupni državni izdatki (doplačila) za narodno prehrano v Nemški Avstriji zahtevajo 83.4 milijard avstrijskih kron.

Kako sodijo tam zunaj o našem gospodarstvu? V „Journal des Debats“ listu, o katerem zelo radi govorijo naši meščanski krogi, da nam je naklonjen in da dobro pozna naše razmere, piše: Vzroki nestalnosti naše valute so številni. Dinar je izgubil mnogo svoje vrednosti radi sami sebi nasprotujoči si zakonodaji, glede zunanjega prometa in radi intervencionizma s polno paro, ki stavi uvozu ovire na pot in je dal izvoznikarstvu ekscesivne pravice. Te mere namesto, da bi prinesle zboljševanje, so povzročile draginjo in so povzročile, da jugoslovanska trgovina ne more na inostranskih tržiščih konkurirati s tujo... „Journal des Debats“ podaja potem nekatere številke, ki dokazujejo njegova izvajanja in navaja še nekatere druge vzroke. Tako n. pr. kaže na našo trgovino s svetovnoznanimi slavanskimi hrasti, ki danes ne pomenja absolutno ničesar nasproti mnogo slabšemu skandinavskemu materialu. Radovedni smo, kaj porečejo, če sploh kaj porečejo k tej sodbi gotovo kompetentnega faktorja naši „gospodarji“. Posebno k pasusu o naši nasprotujoči si zakonodaji in k onemu

o uvozu ter izvozu, temu najpomembnejšemu členu v knjigi našega gospodarjenja! Ni čuda, če nas ne bo niti pes več v kratkem pogledal, če bomo izzivali s svojim delom take sodbe v tujini.

Socialno zavarovanje poljedelskega delavstva. Mednarodna konferenca za delo, ki je po verzalski mirovni pogodbi mednarodno priznana najvišja inštanca za ureditev delavske socialne postavodaje, je dne 8. t. m. sklenila: „Konferenca priporoča, da vsaka država, ki je član mednarodne organizacije dela, razširi na poljedelske mezdne delavce dobroto, ki jih nuja socialno zavarovanje zoper bolezen, invaliditeto in starost ter druge socialne nezgode industrijskim delavcem in trgovinskim uslužbencem pod enakimi pogoji.“ — Sklep je bil sprejet z 82 glasovi.

Razno

Silni viharji v Dalmaciji. Dne 10. in 11. t. m. je besnela na morju silna burja. Parniki niso mogli odpluti iz luke. Pri Zadru je nasedel parnik „Metković“. Radi silnega viharja na morju se je potopil v četrtek med otokoma Morterjem in Vrgado severozapadno od Šibenika Baričev parnik „Zenit“, ki je plul poln soli iz Paga v Split. Usoda posadke, ki je obstojala iz kapetana in 12 ljudi, še ni znana. Verjetno je, da so vsi izgubljeni.

V četrtek popoldne je burja prevrnila Steinbeissov vlak na potu iz Knina v Drvar. Prevrnili so se vsi potniški vagoni nedaleč od postaje Golubič. K sreči se je nezgoda pripetila v ravnini ter sta bili samo dve osebi težko ranjeni. Nekoliko oseb je lahko ranjenih.

Kaj je Elsafluid — to se zna!

Lekarnar Feller — Stubica!

Izdajatelj: Zvonimir Bernot.
Oblastem je odgovoren Andrej Svetek.
Tiska: Tiskarna J. Pavliček v Kočevju.

Čitajte naše brošure!

„Pot k socializmu“

Spisal Dr. Oton Bauer. • Prevel F. Uratnik.

Cena samo 2 K.

Naroča se pri „Centralnem tajništvu JSDS v Ljubljani, poštni predal 168“.

Edini list, ki brezobzirno zastopa Vaše koristi, ki neustrašeno brani Vaše pravice, je:

N A P R E J
delavski dnevnik
Proč z meščanskimi listi!
Mesečno stane 24 kron.
Naroča se pri upravi „Naprej“, Ljubljana, Frančiškanska ul. 6.

Splošno kreditno društvo

v Ljubljani, registrovana zadruga z omejeno zavezo sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 13. ure in jih obrestuje po čistih

4 %

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru. Posojila daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskontujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

Miši, podgane, stenice, ščurki

in vsa golazen mora poginiti, ako porabljaate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva n. pr.: proti poljskim mišim K 16—, za podgane in miši K 20—; za ščurke, a posebno močna vrsta stane K 26—; posebno močna tinktura za stenice K 15—; uničevalec moljev K 10—; prašek za uši v obleki in perilu K 10— in 20—; proti mravljam K 10—; proti ušem pri perutnini K 10; prašek proti mrčesom K 10— in 20—, proti ušem pri ljudeh K 10—; mazilo za uši pri živini K 10—; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 10—.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport
M. Jünker, Zagreb 45, Petrinjska ul. 3.

COSULICH-LINE
= TRST—AMERIKA =
New-York—Buenos-Aires—
Rio di Janeiro—Santos
Montevideo

Brezplačna pojasnila in prodaja vozniških listov za potnike za Slovenijo edinole pri:

SIMON KMETEC, Ljubljana
Kolodvorska ulica 26.

„V boj za občino.“

Brošurica „V boj za občino“ vsebuje poljudno razložen volilni red za občinsko zastopstvo. Temu so pridejana tudi praktična navodila. Cena ji je 6 K. — Naroča se pri Centralnem tajništvu JSDS in KDZ v Ljubljani, poštni predal 168.

Konzumno društvo za Slovenijo

Poštni predal št. 13.
Telefon inter. št. 178.

Ljubljana

Poštni čekovni urad št. 10.532.
Brzjav. nasl.: Kodes Ljubljana.

HRANILNI ODDELEK

sprejema **hranilne vloge** in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga po **4 1/2 %** večje vloge proti **5 %** polletni odpovedi po

Hranilne vloge sprejemajo osebno ali po položnicah: Centrala v Ljubljani ali pa podružnice 6 v Ljubljani, dalje Kamnik, Borovnica, Litija, Tržič, Sv. Ana, Križe, Radovljica, Gorje, Sava, Kor. Bela, Jesenice, Mojstrana, Kr. gora, Radeče, Celje, Store, Soštanj, Ljubno, Poljčane, Rogatec, Pragersko, Ptuj, Maribor, Ribnica na Pohorju, Fala, St. Lovrenc na Pohorju, Guštanj, Prevalje, Leše, Mežica, Črna I, Črna II.

Sodrug, vlagajmo vse prihranke v lastno hranilnico, katere hranilni kapital znaša že danes nad 3 milijone kron.

Član društva postane lahko vsak. — Pristopa se lahko v vseh gori imenovanih podružnicah.

Pristopnina 10 K. Delež 200 K.

Nakupovalna zadruga

r. z. z. o. z.

v Ljubljani.

Telefon interurb. 13.213.365.

Deželni pridelki, žito, mlevski izdelki vseh vrst. — Kolonijalno, specerijsko blago, spirituose, mast, slanina, mesni izdelki.

Uvoz

Izvoz

„Brzjavni naslov Nakupovalna Ljubljana“.

Čekovni račun št. 10.473.